

OBSAH

PREDSLOV	9
ZOZNAM SKRATIEK POUŽÍVANÝCH V TEXTE PUBLIKÁCIE	11
ÚVOD	13
KAPITOLA 1	
TEÓRIE MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU	21
1.1 KLASICKÁ POLITICKÁ EKONÓMIA A MEDZINÁRODNÝ OBCHOD	24
1.1.1 David Hume (1711–1776) a medzinárodný obchod	24
1.1.2 Adam Smith (1723–1790) a teória absolútnych nákladov	24
1.1.3 David Ricardo (1772–1823) a teória komparatívnych nákladov	26
1.1.4 John Stuart Mill (1806–1873) a zákon vzájomného dopytu	29
1.2 NEOKLASICKÉ TEÓRIE	30
1.2.1 Heckscher-Ohlinova teória	30
1.2.2 Stolper-Samuelsonova teoréma	31
1.2.3 Rybczynského teoréma	32
1.2.4 Leontiefov paradox	32
1.2.5 Kritika Paula A. Samuelsona (1915–2009)	33
1.2.6 Kindlebergerov efekt	34
1.3 NEO-NEOKLASICKÉ TEÓRIE MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU	35
1.3.1 Vernonova (1913–1999) teória životného cyklu produktu	36
1.3.2 Nová teória obchodu	38
KAPITOLA 2	
MEDZINÁRODNÝ OBCHOD A JEHO ÚLOHA VO SVETOVOM HOSPODÁRSTVE	43
2.1 ÚLOHA A FUNKCIE MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU V NÁRODNEJ EKONOMIKE	46
2.1.1 Funkcie medzinárodného obchodu	49
2.1.1.1 Transformačná funkcia	49
2.1.1.2 Zahraničný obchod ako faktor ekonomického rastu	50
2.1.1.3 Parametrická funkcia zahraničného obchodu	51
2.1.1.4 Proporcionalitná funkcia zahraničného obchodu	52
2.2 PLATOBNÁ BILANCIA A JEJ ŠTRUKTÚRA	52
2.3 ETAPY VÝVOJA MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU VO SVETOVOM HOSPODÁRSTVE	56
2.3.1 Prvá fáza rastu (1870–1913)	56
2.3.2 Druhá fáza rastu (1913–1950)	57
2.3.3 Tretia fáza rastu (1950–1987)	59
2.3.4 Štvrtá fáza (1988–2007)	64
2.3.5 Piata fáza (2008 – doteraz)	65
2.4 VÝVOJ TERITORIÁLNEJ A TOVAROVEJ ŠTRUKTÚRY MEDZINÁRODNÉHO OBCHODU	67
2.4.1 Teritoriálna štruktúra medzinárodného obchodu	68
2.4.2 Tovarová štruktúra medzinárodného obchodu	73
2.4.2.1 Význam služieb a vysokých technológií v medzinárodnom obchode	78
KAPITOLA 3	
MEDZINÁRODNÁ EKONOMICKÁ INTEGRÁCIA	89
3.1 FORMY MEDZINÁRODNEJ EKONOMICKEJ INTEGRÁCIE	91
3.2 EFEKTY MEDZINÁRODNEJ EKONOMICKEJ INTEGRÁCIE	93
3.3 MEDZINÁRODNÁ EKONOMICKÁ INTEGRÁCIA A PRAVIDLÁ WTO	96

OBSAH

3.4	SÚČASNÁ PODOBA MEDZINÁRODNEJ EKONOMICKEJ INTEGRÁCIE VO SVETOVOM HOSPODÁRSTVE	98
3.4.1	Európska únia	98
3.4.2	Európske združenie voľného obchodu	100
3.4.3	Európsky hospodársky priestor	102
3.4.4	Severoamerická dohoda o voľnom obchode	103
3.4.5	Spoločný trh juhu	105
3.4.6	Združenie národov juhovýchodnej Ázie	107
	KAPITOLA 4	
	ZAHRANIČNOOBCHODNÁ POLITIKA	113
4.1	ÚLOHA ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKY V HOSPODÁRSKEJ POLITIKE ŠTÁTU	115
4.2	ZÁKLADNÉ SMERY ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKY	117
4.3	NÁSTROJE ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKY	121
4.3.1	Autonómne nástroje	123
4.3.1.1	Tarifné prekážky uplatňované v medzinárodnom obchode	124
4.3.1.2	Netarifné prekážky v medzinárodnom obchode	127
4.4	ZMLUVNÉ NÁSTROJE V ZAHRANIČNOOBCHODNEJ POLITIKE	132
4.4.1	Dvojstranné zmluvy a dohody	133
4.4.2	Viacstranné a mnohostranné zmluvné prostriedky	135
4.5	SPOLOČNÁ OBCHODNÁ POLITIKA EÚ	136
4.5.1	Význam a ciele spoločnej obchodnej politiky EÚ	137
4.5.2	Procedurálne aspekty SOP a zapojenie členských štátov EÚ	138
4.5.3	Kompetencie EÚ v spoločnej obchodnej politike	140
4.5.4	Ochrana vnútorného trhu a podpora vstupu na trhy tretích štátov	141
4.5.5	Obchodné dohody EÚ	143
4.6	VÝZNAM MEDZINÁRODNÝCH EKONOMICKÝCH ORGANIZÁCIÍ	147
4.6.1	Svetová obchodná organizácia	147
4.6.2	Ďalšie organizácie – OECD, WCO, UNCTAD, ITC	151
	KAPITOLA 5	
	PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE	161
5.1	VZNIK A POZÍCIA TRANSNACIONÁLNYCH KORPORÁCIÍ VO SVETOVOM HOSPODÁRSTVE	162
5.1.1	Definícia TNK	163
5.1.2	Postavenie TNK v medzinárodnom podnikaní	164
5.2	CHARAKTERISTIKA PRIAMYCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ	168
5.2.1	Priame zahraničné investície a portfóliové investície	168
5.2.2	Efekty PZI na materskú a hostiteľskú ekonomiku	170
5.2.2.1	Benefity a náklady PZI v materskej krajine	171
5.2.2.2	Benefity a náklady PZI v hostiteľskej ekonomike	171
5.3	ČLENENIE PZI	174
5.3.1	Členenie PZI podľa funkčného hľadiska	175
5.3.2	Členenie PZI podľa spôsobu nadobudnutia	176
5.3.3	Členenie podľa foriem PZI	178
5.3.4	Členenie PZI podľa vlastníctva	181
5.4	MOTÍVY PRE PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE	182
5.5	AKTUÁLNE TRENDY VO VÝVOJI PZI	184

KAPITOLA 6	
FORMY PRIENIKU NA ZAHRANIČNÉ TRHY A MODELY OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	193
6.1 FORMY PRIENIKU NA ZAHRANIČNÉ TRHY PODĽA OBCHODNEJ METÓDY	194
6.1.1 Priama obchodná metóda	195
6.1.2 Nepriama obchodná metóda	196
6.2 SPÔSOBY PRIENIKU NA ZAHRANIČNÉ TRHY PODĽA ZÁKLADNÝCH MODELOV OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	199
6.3 EXPORTNO-IMPORTNÝ MODEL OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	200
6.3.1 Exportné a importné obchodné operácie	200
6.3.2 Reexportné a reimportné operácie	201
6.3.3 Medzinárodná kúpna zmluva	202
6.4 LICENČNÝ MODEL OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	203
6.4.1 Licencia	203
6.4.2 Franchising	205
6.4.3 Zmluva o manažmente	205
6.4.4 Medzinárodná výrobná kooperácia	206
6.4.5 Zabezpečenie investičného celku	207
6.5 INVESTIČNÝ MODEL OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	207
6.6 VÝHODY A NEVÝHODY JEDNOTLIVÝCH MODELOV OBCHODNÝCH OPERÁCIÍ	208
KAPITOLA 7	
ÚLOHA LOGISTIKY PRI RIADENÍ MEDZINÁRODNÉHO DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA	213
7.1 LOGISTIKA A RIADENIE DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA	214
7.2 NOVÉ TRENDY V MEDZINÁRODNEJ LOGISTIKE	219
7.2.1 Megatrendy	220
7.2.2 Mikrotrendy a startupy	221
7.2.3 Sieť priemyselných odborníkov a partnerov	221
7.2.4 Zákazníci	222
7.3 TECHNOLÓGIE – ZÁKLAD MODELOV PODNIKANIA V MEDZINÁRODNEJ LOGISTIKE	223
KAPITOLA 8	
FINANČNÉ A KOMODITNÉ TRHY	233
8.1 VÝVOJ NA TRHOCH A ICH VPLYV NA KONKURENCIESCHOPNOSŤ	233
8.2 VPLYV GLOBÁLNEJ FINANČNEJ KRÍZY NA BANKOVÝ SEKTOR	234
8.3 KAPITÁLOVÝ TRH	240
8.4 FOREX	243
8.5 SEPA NÁSTROJE A DIGITALIZÁCIA BANKOVNÍCTVA	246
8.6 DIGITALIZÁCIA VO FIREMNOM BANKOVNÍCTVE	253
KAPITOLA 9	
POZÍCIA EKONOMIKY SR V MEDZINÁRODNOM OBCHODE	257
9.1 VÝZNAM ZAHRANIČNÉHO OBCHODU V EKONOMICKOM VÝVOJI SR	258
9.2 VÝVOJ ZAHRANIČNÉHO OBCHODU SR DO ROKU 2009	259
9.3 ŠTRUKTÚRA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU DO ROKU 2009	264
9.4 ZAHRANIČNÝ OBCHOD V OBDOBÍ GLOBÁLNEJ FINANČNEJ KRÍZY	269
9.5 POKRÍZOVÝ VÝVOJ ZAHRANIČNÉHO OBCHODU SR	271
REGISTER	289
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	293